

Euroopan vetypankki ja 2023 huutokauppapilotti

Päivitetty 19.10.2023

Vetyteknologia on yksi EU:n nettonollateollisuussäädöksen ([Net Zero Industry Act](#)) keskeisistä teknologioista. Vetyä tarvitaan, jotta EU saavuttaa vuoden 2030 ja 2050 ilmastotavoitteensa sekä alueen teollisuus voi irrottautua fossiilisten polttoaineiden käytöstä ja itsenäistyä venäläisestä energiasta. Uusiutuva vety on samalla myös [kilpailuetu Suomelle](#).

Vetypankki

Euroopan komissio [tiedotti](#) Euroopan vetypankin ([Hydrogen Bank](#)) rakenteesta ja tehtävistä 16.3.2023.

Vetypankki tukee uusiutuvan vedyn käyttöönottoa EU:ssa ja vedyn tuontia kansainvälisiltä kumppaneilta. Vetypankin tavoite on kehittää uusia eurooppalaisia vetymarkkinoita, houkutella yksityisiä investointeja, tarjota uusia kasvumahdollisuuksia sekä tukea EU:n [RePowerEU-suunnitelman](#) mukaisen [vetytavoitteen](#) toteutumista. Pankki toimii yhteistyössä esimerkiksi [Euroopan investointipankin](#) (EIB) kanssa.

Vetypankki tulee siis rahoittamaan EU:n alueella vetyteknologian kehittämistä ja vetyä hyödyntäviä infrastruktuuriprojekteja – käytännössä esimerkiksi laitosinvestointeja ja kehityshankkeita. Samalla pankki edistää nykyisten rahoitusvälineiden koordinoitua ja yhdistettyä käyttöä.

Vetypankin neljä pilaria:

- 1. EU:n vetykotimarkkinoiden luominen*
- 2. Kansainvälinen tuonti*
- 3. Koordinointi (kysynnän, infrastruktuurin tarpeiden, vetyvirtojen ja kustannusten arviointi)*
- 4. olemassa olevien rahoitusvälineiden virtaviivaistaminen ja koordinointi (EU:ssa ja kansainvälisesti)*

Vetyhuutokauppa

Vetypankin yksi keskeinen tavoite on kattaa ja pienentää uusiutuvan ja fossiilisen vedyn välistä kustannuseroa varhaisen vaiheen projekteissa. Tämä on tarkoitus saavuttaa uusiutuvan vedyn tuotannon huutokauppajärjestelmällä, jossa tuetaan tuottajia kiinteähintaisella maksulla tuotettua vetykiloa kohti enintään 10 käyttövuo- den ajan.

Huutokauppa – tarjouskilpailu – on markkinaehtoinen väline, jonka avulla komissio jakaa Innovaatorahaston tukea innovatiivisten vähähiilisten hankkeiden vauhdittamiseksi EU:ssa. Koska kyseessä on tukijärjestelmä, huutokaupan kohteena on tuki tietyllä toiminnalla tai tuotteella. Tavalliseen avustusmuotoiseen rahoitukseen verrattuna huutokaupassa suoritetaan ainoastaan maksuja, jotka perustuvat todennettuun tuotantoon ennakkomaksun sijaan. Myös hankkeiden riskiprofiili poikkeaa

Innovaatiorahaston muutoin rahoittamista: huutokauppa sopii projekteille, jotka ovat siirtyneet lähemmäs kaupallista käyttöönottoa ja joiden teknologiaan tai rakentamiseen liittyvät riskit eivät ole enää suuria, mutta joilla voi yhä olla kannattavuusongelmia. Huutokaupan toinen etu on, että se luo kilpailua tuottajien välillä ja siten potentiaalisesti alentaa kuluttajahintoja.

Ensimmäinen vedyn tuotantoa koskeva [pilottihuutokauppa](#) käynnistyy 23.11.2023 osana Innovaatiorahaston neljättä suurten hankkeiden hakua. Pilottiin on varattu 800 miljoonaa euroa ja sen [ehdot ja toimintasäännöt](#) julkaistiin 30.8.2023. Huutokauppaan voi osallistua tekemällä kiinteähintaisen tarjouksen (€/kg tuotettua uusiutuvaa vetyä) saadakseen tukea tuotantoon. Osallistuminen tapahtuu [Funding & Tenders](#) -portaalin kautta.

Pilottihuutokaupan neljä tavoitetta:

- 1. Uusiutuvan ja fossiilisen vedyn välisen kustannuseron kaventaminen*
- 2. Hintojen selvittämisen ja uusiutuvan vedyn markkinoiden mahdollistaminen*
- 3. Eurooppalaisten vetyprojektien riskinjako, EU-alueen kysynnän ja tarjonnan yhdistäminen, pääomakustannusten alentaminen ja yksityisen pääoman hyödyntäminen*
- 4. Hallinnollisten rasitteiden ja kustannusten vähentäminen*

Huutokauppa palveluna (Auction as a Service, AaaS)

Jotta vältetään vetymarkkinoiden sirpaloituminen niiden muodostumisen alkuvaiheessa sekä ETA:n eri vetytukijärjestelmien kehittämisestä johtuvat hallinnolliset kustannukset, komissio laajentaa Innovaatiorahaston pilottihuutokaupat kiinnostuneille ETA-maille. Alusta antaa ETA-maille mahdollisuuden käyttää kansallista budjettiaan alueidensa projekteille, mutta samalla hyödyntää EU:n laajuista huutokauppamekanismia tunnistaakseen kilpailukykyisimmät projektit.

Lisätietoja AaaS-konseptistä [komission tiedonannossa](#).

Tiivistelmän on laatinut:

Emmi Nahi
EU-rahoitusasiantuntija
Business Finland